

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ
ТРГОВИНЕ И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE
TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FOREIGN TRADE AND
ECONOMIC RELATIONS

VODIČ

ZA SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA MINISTARSTVA VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA

1. UVOD

Vodič za sloboden pristup informacijama iz mjerodavnosti Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (MVTEO), sačinjen je u cilju omogućavanja jednostavnog i kvalitetnog korištenja prava na sloboden pristup informacijama. Zakon o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini – ZOSPI (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, br. 28/2000, 45/06 i 102/09) predviđa kao obvezu svake javne institucije na koju se odnosi sačinjavanje vodiča u cilju olakšavanja primjene prava na pristup informacijama.

Ovaj vodič sadrži slijedeće:

- Definiciju informacije sukladno ZOSPI
- Naputke za izradu i podnošenje zahtjeva za sloboden pristup informacijama;
- Zakonsku proceduru za pristup informacijama;
- Izuzetke od primjene ZOSPI;
- Zakonsku proceduru u slučaju kad je zahtjev za pristup informacijama uskraćen;
- Informaciju o troškovima umnožavanja, prilikom pristupa informacijama.

2. INFORMACIJA

ZOSPI definira informaciju kao “svaki materijal kojim se prenose činjenice, mišljenja, podaci ili bilo koji drugi sadržaj, uključujući svaki preslik ili njegov dio, bez obzira na oblik ili karakteristike, kao i na to kada je sačinjena i kako je klasificirana”.

ZOSPI utvrđuje da su informacije u posjedu javnih tijela javno dobro i kao takve u najvećoj mogućnoj mjeri dostupne svima. Sam Zakon treba se tumačiti na način da se olakša i promovira objavljivanje informacija koje su u posjedu javnih tijela.

Osobna informacija je svaka informacija koja se odnosi na fizičku osobu koja se može izravno ili neizravno identificirati činjenicama kao što su, ali nije ograničeno na identifikacijski broj ili fizički, mentalni, ekonomski, etnički, vjerski, kulturni ili socijalni identitet te osobe.

3. PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA

Prema zakonu svaka fizička i pravna osoba ima pravo na pristup informacijama. Fizičke i pravne osobe nisu dužne navoditi razloge i dokazivati svoj interes prilikom podnošenja zahtjeva za pristup informacijama ili tijekom postupka ostvarivanja prava na pristup informacijama.

4. POSTUPAK PODNOŠENJA ZAHTJEVA INFORMACIJAMA

1. Zahtjevi za pristup informacijama se podnose onom javnom tijelu za koje podnositelj zahtjeva smatra da ima mjerodavnost.
2. Zahtjev za pristup informaciji mora:
 - a) biti u pisanoj formi, napisan na jednom od zvaničnih jezika Bosne i Hercegovine;
 - b) sadržavati dovoljno podataka o prirodi i/ili sadržaju informacija, kako bi se omogućilo da javno tijelo provede redovne aktivnosti u cilju pronalaženja zahtijevanih informacija;
 - c) uključiti ime podnositelja zahtjeva, kao i adresu podnositelja zahtjeva.
3. Zahtjev za pristup ličosobnoj informaciji mora, pored gore navedenih uvjeta (da je sačinjen na jednom od jezika u BiH, u pisanoj formi i da sadrži dovoljno informacija o prirodi i sadržaju informacije koja se traži, te ime i adresu podnositelja zahtjeva) biti sačinjen samo od strane fizičke osobe na koju se isti odnosi, ili od strane zakonskog zastupnika podnositelja zahtjeva ili od osobe koja je podnositelj zahtjeva ovlastio u pisanoj formi za pristup informaciji. Ako je zahtjev sačinjen od strane osobe na koju se odnosi, ova osoba će potpisati zahtjev i pokazati svoj zakonom utvrđen osobni dokument sa fotografijom. Ako je zahtjev sačinjen od strane zakonskog zastupnika podnositelja zahtjeva ili osobe koja je ovlaštena za pristup informaciji, ta osoba će potpisati zahtjev, pokazati svoj zakonom utvrđen osobni dokument sa fotografijom, dokaz o zakonskom zastupanju ili punomoć, kao i preslik zakonom utvrđenog osobnog dokumenta podnositelja zahtjeva.

5. POSTUPANJE MVTEO PO PRIJEMU ZAHTJEVA

Kada primi zahtjev za pristup informaciji MVTEO poduzima sve potrebite mjere da prikupi zahtijevane informacije, i razmotri sve činjenice i okolnosti koje su značajne za obradu zahtjeva.

Ako se odobri pristup informaciji, bilo djelimičnoj ili cijeloj, MVTEO o tome obavještava podnositelja zahtjeva.

Rješenjem se:

- a) obavještava podnositelj zahtjeva o mogućnosti osobnog pristupa informacijama u prostorijama mjerodavnog javnog tijela; i/ili
- b) obavještava podnositelj zahtjeva o mogućnosti umnožavanja, troškovima umnožavanja, te da se umnožavanje podnositelju zahtjeva osigurava nakon izvršene uplate. Kada je umnožavanje informacije veoma složeno ili dugotrajno, umnožavanje se osigurava podnositelju zahtjeva u vrijeme koje je prihvatljivo i za podnositelja zahtjeva i za mjerodavno javno tijelo; ili

c) prilaže preslike tražene informacije kada se ista osigurava besplatno.

Ako se odbije pristup informaciji, bilo djelimičnoj ili cijeloj, MVTEO o tome obaveštava podnositelja zahtjeva.

Rješenjem se:

a) navodi zakonski osnov za status izuzeća informacije, uz navode članova zakona na koje se poziva, kao i sva materijalna pitanja koja su važna za odluku, uključujući uzimanje u obzir javnoga interesa; i

b) obaveštava podnositelja zahtjeva o pravu podnošenja žalbe određenom tijelu, uključujući neophodne podatke za kontaktiranje takvog tijela, krajnji rok za podnošenje žalbe, kao i troškove podnošenja žalbe. Ova obavijest upućuje podnositelja zahtjeva na pravo da se obrati ombudsmenu i sadrži neophodne podatke za kontaktiranje s ovim uredom.

Pomenuta rješenja MVTEO će dostaviti podnositelju zahtjeva što je prije mogućno, a najkasnije 15 dana od dana primitka zahtjeva.

6. POSTUPANJE MVTEO U SLUČAJU NEPRECIZNOG ZAHTJEVA I NENADLEŽNOSTI

Ako MVTEO nije u mogućnosti da udovolji zahtjevu za pristup informacijama zbog neprecizno navedenog zahtjeva ono će:

- a) najkasnije u roku osam dana od dana primitka zahtjeva, pismeno obavijestiti podnositelja zahtjeva kada je takvo obaveštavanje mogućno, da zahtjev ne može biti obrađen iz navedenog razloga;
- b) ovaj dopis će obavijestiti podnositelja o mogućnosti podnošenja žalbe određenom tijelu kome žalba treba biti upućena, uključujući neophodne podatke za kontaktiranje takvog tijela, kao i troškove podnošenja žalbe;
- c) dopisom će također podnositelj zahtjeva biti obaviješten o pravu obraćanja ombudsmenu, a sadržavat će i sve neophodne informacije za kontaktiranje;
- d) obavijest javnog tijela će također sadržavati sva specifična pitanja koja mogu razjasniti zahtjev, kao i preslik ovog Vodiča. Ovim dopisom podnositelj zahtjeva će biti obaviješten da će se preinačeni zahtjev tretirati kao novi zahtjev.

Ako MVTEO nije nadležno javno tijelo ono će:

- a) najkasnije u roku osam dana od dana primitka zahtjeva, proslijediti zahtjev mjerodavnom javnom tijelu i dopisom o tome obavijestiti podnositelja zahtjeva.
- b) zahtjev se ne prosljeđuje ako se u navedenom vremenskom razdoblju utvrdi da je tražena informacija pod kontrolom javnog tijela koje je primilo zahtjev odnosno MVTEO, a mjerodavno javno tijelo, nakon što je obaviješteno o pojedinostima ovog zahtjeva, nema prigovora da javno tijelo koje je primilo zahtjev obradi takav zahtjev. Javno tijelo koje je primilo zahtjev smatra se mjerodavnim javnim tijelom i obrađuje zahtjev.

7. IZNIMKE OD SLOBODNOG PRISTUPA INFORMACIJAMA

ZOSPI predviđa tri vrste iznimki od slobodnog pristupa informacijama, i to:

- a) Iznimke u svezi s funkcijama javnih tijela, kada objavljivanje informacije može nanijeti štetu javnim tijelima, a kada je u pitanju: vanjska politika, interesi obrane i sigurnosti, kao i zaštita javne sigurnosti; interesi monetarne politike; sprečavanje kriminala i svako otkrivanje kriminala; zaštita procesa donošenja odluke od strane javnog tijela u davanju mišljenja, savjeta ili preporuka od strane javnog tijela, uposlene osobe u javnom tijelu, ili svake osobe koja vrši aktivnosti za ili u ime javnog tijela, a ne obuhvata činjenične, statističke, znanstvene ili tehničke informacije.
- b) Iznimka u svezi s povjerljivim komercijalnim informacijama. Kada mjerodavno javno tijelo opravdano utvrđi da zahtjev za pristup informacijama uključuje povjerljive komercijalne interese treće strane, MVTEO će dopisom po žurnom postupku obavijestiti treću stranu o pojedinostima zahtjeva. U dopisu se informira treća strana o neposrednom objavljinju informacija, ukoliko treća strana, u roku od 15 dana od primjeka tog dopisa, ne odgovori u pisanoj formi da takve informacije smatra povjerljivim i navede razloge za štetu koja bi proistekla iz objavljinju informacija. Nakon primjeka takvog odgovora, MVTEO će utvrditi iznimku.
- c) Iznimka kod zaštite privatnosti. Mjerodavno javno tijelo će utvrditi iznimku kada opravdano utvrđi da tražene informacije uključuju osobne interese koje se odnose na privatnost treće osobe.

U svezi sa navedenim iznimkama MVTEO će u svakom pojedinačnom slučaju utvrđivati postojanje osnova za primjenu nekog od navedenih iznimki.

8. POSTUPAK UTVRDIVANJA JAVNOG INTERESA

Bez obzira na utvrđenu iznimku od primjene prava na pristup informacijama, MVTEO će objaviti traženu informaciju ukoliko je to opravdano javnim interesom. Stoga, će MVTEO prilikom utvrđivanja javnog interesa uzeti u obzir svaku štetu i svaku korist koje mogu proizaći iz objavljinju informacije, posebice uzimajući u obzir da li objavljinjem informacije može biti spriječeno ili otkriveno kršenje zakona, zlouporabe službenog položaja, neovlašteno korištenje javnih fondova, opasnost po zdravlje ili okolinu ili sigurnost pojedinaca.

9. TROŠKOVI PRISTUPA INFORMACIJAMA

MVTEO ne naplaćuje naknade ili takse za podnošenje zahtjeva ili za pisane obavijesti u svezi sa pristupom informacijama. MVTEO jedino naplaćuje troškove umnožavanja i to za prvi 10 stranica standardne veličine se ne naplaćuje, dok se za svaku slijedeću stranicu naplaćuje po 0, 50, odnosno 10 KM po disketi/CD-u ukoliko se radi o informacijama u elektronskoj formi.

10. POSTUPAK U SLUČAJU KADA PRISTUP INFORMACIJAMA NIJE ODOBREN

U slučaju kada MVTEO ne odobri pristup informacijama, bilo djelimično, bilo u potpunosti, o tome će obavijestiti podnositelja u roku od 15 dana po primitku zahtjeva. MVTEO je dužan navesti razloge za odbijanje pristupa informacijama, sva činjenične osnove važne za odluku, te pouku o pravnom lijeku.

U tom slučaju možete:

- a) pokrenuti upravni spor, podnošenjem tužbe u roku od 30 dana, pred mjerodavnim sudom;
- b) obratiti se instituciji Ombudsmena za ljudska prava BiH (tel: 051 303 992, Ul. Ravnogorska 18, Banja Luka, e-mail: bl.ombudsman@ombudsman.gov.ba);
- c) podnijeti prekršajnu prijavu, mjerodavnom суду за prekršaje.

U slučaju kada MVTEO ne postupi po zahtjevu za pristup informacijama (tzv. šutnja administracija) u zakonom predviđenom roku, podnositelj zahtjeva također može iskorisiti navedene pravne lijekove.

Prilikom korištenja navedenih pravnih lijekova neophodno je obratiti pažnju na rokove, čijim propuštanjem se može izgubiti pravo na pomenute pravne lijekove.